پیشەیی ئەتی لە کاری ڕۆژنامەنووسی دا.. نەژاد عزیز سورمێ

هەوڵی ڕۆژنامەنووس لە پاراستنی پیشەیی ەتی ، سەرەڕای ئەوەی ڕوانینەکانی واقیعانەتر دەردەخا ، ڕۆشنایی ەکی ئارامیش دەبێ بە ئاینده لە پرسەی خوێندنەوەو هەڵسەنگاندنی مێژوو ، هەروەها لە تێگەیشتنی قۆناغەکان و لێك جیاکردنەوەیان . ئاگرتنی لەنگەری پیشەیی ەتی لە کاری ڕۆژنامەنووسیدا ئەمڕۆ بووە بەسیمای ڕۆژنامەنووسی سەردەم کە شیرازەی لە سیستەم دەرچووەکان دەخاتەوە شوێنی خۆیان ، بەمەش مانایەك بەژیان دەدا ، بایی ئەوەندەی هەڵدەگرێ مانای پێ بدرێ..

- پیشەیی ەتی – هونەرێکە باوەکو زەرجاریش دیوار و دیوار بەپاڕۆنێڕ مارپێچەکاندا بەڕۆوە بێت ، بەڵام هەرگیز بەهەمان لەژیك لە هونەری دروستکردنی ئەلتەرناتیڤەکاندا بەشدار نابێت کە لەو تونێلانەدا بەتاوی دامەزینی ئیرادە و داتەپاندنی خودەوە بەرقەرارە.. ئەو بەڕۆوەنووسانە و جەخت لەسەرکردنەوەی ڕۆژنامەنووس لە پاراستنی پیشەیی ەتی بەشێکە لە بەرزڕاگرتنی شەرەفی ڕۆژنامەنووسی و بەستی عەقڵ پێ شکان و سەرچاوەی بە فەرهەنگ و بە چاند و هاوسەنگیدانە بە سرووشت و بەژیان کە ەنگە بەلایەکەی دیدا هەموو بەها و پاساوی بەردەوامی لەدەست بدا..
تێ تەماشاکە ڕۆژنامەنووسێك لەسەروبەندی داتەپینی یەکێك لە ژمە تێتالیتاریيەکانی ڕۆژگاری شەی سارد لەسەر زاری زیندانییەك چمان بێ تێمارەکا – لە زیندانەدا ئەگەر یەکێکمان لێ بمردبووایە تا چەند ڕۆژێك ئیدارەی زیندانمان لێ ئاگادار نەدەکردەوە تاکو بۆە خواردنەکەی لە نێوان خۆماندا گل بدەینەوە .. زەرجار کە پاسەوانەکان دەهاتنە ژوورێ مردووەکەمان بەدیوار هەڵدەپەسارد و جگەرەیەکمان بە پێکراوی لەدەم دەنا تا وەك زیندوو دەربکەوێ و سوود لە بۆە خەراکەکەی وەربگرین ، تەنانەت وای لێهاتبوو لە زیندانداا هەموو شتێکمان دەخوارد… هەموو شتێك! –
پیشەیی ەتی لە کارێکی بەهەستی لە وێنەی ڕۆژنامەنووسیدا وەك

دەبینی دووریشە لە دەمارگیری و ئەوپەڕگیری و کاردانەوەی ساتەوەختێکی لە گڕۆنەچووی دیاریکراو کە هەڕچوون و هەناسەسواری و خۆ لە بیرکردن و بەرژەوەندییەکی بەروەخت دروستی دەکات ، ڕۆگایەکە ماندووبوون و سەرئێشەی بەدواوەیە ، بەڵام پەیامێك لە سەردەمێکدا دەگەیەنێ ، کە ئێستا جێی داخە خەریکە وردە وردە پەیامی تێدا کاڵ دەبێتەوە .

کودەتای عوسمانیەکان سالی ١٩٠٨ وگەنجانکاریەکان.. دیلمان لەزگین خانە*

لە ٢٣ی تەممووزی ١٩٠٨دا عوسمانەکان کودەتایەکیان بەرپاکرد، بەمەش سولتان عەبدولحەمید ناچار بوو، دووبارە کارکردن بە دەستووری سالی ١٨٧٦ رابگەڕێنێت. ئەنجوومەنی نوێنەران سەر لە نوێ کەبووەوە لە ئەنجامی بزوتنەوەی بەرهەلستکارەکەی ١٣ی نیسانی ١٩٠٩دا، کە لە مێژووی عوسمانیدا بە ئاشووبی هەڕگەرانەوە دەناسرێت. لە ٢٧ی نیسانی هەمان ساڵدا، ئەنجومەنی نوێنەران دانیشتنێکی سازکرد و بەیاری دا سولتان عەبدولحەمید بە تاوانی هاندانی بزووتنەوەی بەرهەلستکار لەسەر کار لاببات و محمد ڕەشادی برای بە ناوی سولتان محمەدی پێنجەم ١٩٠٩_١٩١٨لە شوێنی دانا، دەرئەنجامی ئەم گەرانکاریە، شۆڕڵکی خۆشی و شادی باڵی بەسەر سەرتاپای دەوڵەتی عوسمانیدا کێشا بەو هیوایەی کە سەردەمێکی تازە دەست پێ بکات و دروشمەکانی ئیتحادییەکان بەرجەستە ببێت لە ئازادی و دادپەروەری و یەکسانی، بەڵام ئەوەندەی نەبرد ئیتحادییەکان سیاسەتی تورکاندن و بەرزراگرتنی کە لە نەوان دەوڵەتی عوسمانیدا بوون،لە بەرامبەر ئەو سیاسەتە سەرکوتکەردا پەنایان برد بەر دامەزراندی حیزبی بەرهەلستکار و دیارترینیان حزبی پێرەو پڕۆگرامی سیاسی خۆی بەاو کردەوە کە بریتی بوو لە فراوان کردنی دەسەڵاتی جیاکردنەوەی پەستەکانی، بیچگە لە مەسەلەکانی بەرگری دەرەکی یان سودی هەوبەشی نەبە،لە نەوان ویلایەتەکانی لەگەل ماناوەی هەوبەندی عوسمانی

بەرجی سەربەخۆیی کاریگەری لەسەر بناخەی سیستەمی ناسیۆنترال بە ویلایەتەکانی بردی.شکست هینانی عوسمانییەکان لەبەرەم پەلاماری ئیتالیادا بۆ لیبیا لەجسالی ١٩١١دا بووە هۆی زیادبوونی بەرهەلستی لە پەرلەمانی و پەرەسەندی ململانێی لە نێوان ئیتحادی و ئیئتیلانیەکان ،ناچار ئیتحادییەکان فەرمانی سولتانیام دەرچووواند بۆ هەلوەشاندنەوی ئەنجوومەنی نوێنەران لە ١٨ی کانوونی دووەمی ساڵی ١٩١٢بە مەرجێ لە ماوەی سێ مانگدا لە رێکەوتی هەلوەشاندنەوی ئەنجومەنەکە هەلبژاردن بکری و ئەنجووەنی تازەی نوێنەران کەبیتەوە ئەو هەلبژاردنەی لە کۆتایی مانگی کانوونی دووەمی سالی ١٩١٢ئەنجامدرا لەگەل ئەوەی پێشووی جودابوو،چونکە ململانی لە نێوان کەمالای ئیتحاد و تەرەقی و حیزبی ئازادی و ئیئتلافی لەو پەری تووندی دابوو،هەرچەندە ئیتحادییەکان توانیان زۆرینەی پەرلەمان بە خۆیان دابین بکەن،بەڵام ئەوەی نەبەرد رووبەرووی گرفتی ئاڵۆز بوونەوە،کەمالەی سەربازی کە لە ئایاری ١٩١٢دامەزرا بوو بەناوی ئەفسەرانی رزگاری (خلاص کار ضابطان)رێلیکی گەورەیان لەبەرپاکردنی ئەو گرفتانەدا هەبوو.

زۆربەی ئەو ئەفسەرانەی لە ئەلبانییەکان بوون،یاخی بوونی خۆیان لە رەم ئیلی راگەیاند و بەرهەلستیەکانی بریتی بوو لەوەی حوکمەتی شەرعی نییە هەروەها نارەزا بوون بەو ئەنجومەنە تازەی نوێنەران کە زۆربەی ئەندامەکان سەر بە کەمالای ئیتحادو تەریقی بوون،بۆیە داوای هەلبژاردنی ئازادییان دەکرد ،داواشیان کرد کە سوپا دەست نەخاتە سیاسەتەوە فەرمانیشیان دایە مەحمود شەوکەت پاشای وەزیری جەنگ لە وازی لە پۆستەکەی بەهنی ئەویش بە پیر داواکاریەکانەوە هات لە٢١ی تەممووزی ساڵی ١٩١٢بەمشیوەیە وەزارەتکی تازەی ئیئتیلافی سەرکاتی ئەحمد موختار پاشا ئینجا کەمال پاشا لەدوای ئەو پێك هات و ئەنجومەنی نوێنەرانیش هەڵوەشایەوە حوکمەتی تازەش رایگەیاند کە سوور دەبە لەسەر جێبەجێ کردنی پرانسیپی ناسیۆنترال .وەزارەتکی ئەفسەرانی رزگارکەر نەیتوانی پرۆگرامەکەی جێ بەجێ بکات وئیتحادییەکان بە دووەم کودەتای سەربازییانی لە ٢٣ی کانونی دووەمی ١٩١٣بە سەرکاتی ئەنوەر پاشا توانیان بیرخنەن لەو ریکەوتەوە ئیتحادییەکان بەردەوام بوون لە حوکم تا کۆتای شەری یەکەمی جیهانی ئەویش بەو سێ دروشمەی کە پەیمانیان دابوو: (سیۆنترالیەت، تەرانیەت، توورکاندن) تەرانیەتیش لەسەر بنچینەی بەرز راگرتنی نەتەوەی تورك و خزمەیەتی تورکیا عوسمانی لەگەل برای تەرانیەکانیان لە ئاسیای ناوەراست دامەزرابوون.

بزوتنەوەی تەرانیەتیش پشتی بە سیاسەتی تورکاندن دەبەست، هەردوو سیاسەتی تەتریك و بزووتنەوەی تەرانی فەیلەسوفی خۆیان هەبوو

لەوانە یوسف ئاق جورە ئەغلی، یەکێک لەو بیروڕایانەی ئەو لەو ڕووەوە ئەوبوو ئەوانی تەنها بە ئایین بە تورکەوە بەستاوەتەوە، نەك بە ڕەگ و ریشەی ئەوانەی تا پلەیەکی دیاریکراو لەگەل تورکدا تێکەڵ بووبن، کە بە ئاسانی دەتوانرێ لە ناو کەمەلگەی تورکدا بتوێنێتەوە، بەڵام ئەوانە هەستی نەتەوەییان لا پەیدا نەبوو، دەتوانری بتورکێندریت. ئیتحادییەکان هەڵبژاردنە تازەیان بە ئەنجوومەنی نوێنەران سازکرد،ئەنجامەکەشی لە ٤ی کانوونی دووەمی ١٩١٤ڕاگەیەنرا،ئیتحادییەکان شەوازی هەموجەری کوشاریان گرتەبەر تاکو هەبژاردنەکە لە بەرژەوەندی ئەوان تەواو ببێت بەڵام دەنگوباسی شاری یەکەمی جیهان بەسەر هەوڵکانی ئەنجومەنی نوێنەراندا زاڵ بوو،سوڵتان محەمەدی پێنجەم فەرمانکی سوڵتان لە ئابی ١٩١٤دەرکرد بە یەك خستنی ئەنجوومەنەکە لەسەر باردەخگ شەر.ئیتحادییەکان سیاسەتی سەنترالیان پیادە کرد کە بووە مایەی بەزاری نەتەوەکانی دیکە لەسەرتاسەری دەوڵەتدا،ئەمەش ڕەنگدانەوەی هەبوو لە پەرچەکرداری نەتەوەیی،بەڵێ ئیتحادییەکان بە سەپاندنی سیاسەتەکانیان پەنایان بە تیرەر برد،هەروەها هەموو کەمەڵە نەتەوەییەکانیان ،کە بە ئاشکرا کاریان دەکرد ،هەوڵیاندنەوە بە توندیش چاودێری چالاکییەکانان دەکرد.

*قوتابی لە زانکۆی سەران

بووغرایی تاکە لاسارەکانی کەمەگە!.. ڕەسوا بەختیار

ئەوەی لەو ماوەیەدا، لەنێو کەچە و کەنانکانی شارەکانی کوردستان لەئارادایە، هەڵەشەیەکی سەرەکییە بە گەانی نەرەنی کەمەگە، بەهەی لاساری چەند تاکێکی کەمەگەوە، وا خەریکە حاڵەتەکان ببنە دیاردە، ئەمەش لەپای چەند کەسێک لەپەکەوە بوونەتە کۆسک، لەسەر شەقامەکان بەبەرچاوی خەڵک بەگشتی یاسا پێشێل دەکرێ، کوشتن و بین لەحاڵەتەوە هەدی هەدی پەرە دەسێنێ، لەسەر شکاندنەوەی سووکانی ئەتەمبیلەکان، دوو کەس دادبەزە بە سێ و دوو هەدەکوتنە سەر یەک، یەکێک بەرامبەرەکەی دەکوژێ، دواتر لەتیڤی و تەڵە کەمەایەتییەکان

تەواوی وەنە و ناوەکەکە دەخرێتە روو، بە ئاوەی حساب بە خانەوادەی بریندار یان کوژراوەکە بکرێ.
کێشەی سەرەکی تەنیا تووبوون و هەڵچوون و لاساری چەند کەسانێک نییە، بەڵکو وەک لە پێشتر باسمان لێوە کرد، وا خەریکە لەحاڵەتەوە ببێتە دیاردە.
بوونە دیاردەی ئەم کارەساتانە، بە دواتر پەلوپۆ دەهاوێ، رگەکانی لەدارەکی ئاسایین، موتربە دەکرێ، لەناکاوکادا دەبینی باخچە "کەمەگە"کەت پێیەتی لێو دار و درەخت و لقوپۆپانە.
لەگەڵ ئاوەی دەرچووی هیچ پێیمانگە و زانکۆیەک نیم، بەڵام بەحوکمی کارم هەردەم ئاشنایەتیم لەگەڵ کەسانی ئەکادیمی و دەسەزانی چارەسەری قەیرانەکان بووە، سەرەتا سەرچاوەکان دیاری دەکرێ لەپاشاندا بە خوێندنەوەی پڕو سەرچاوانە دەبینی لەناوەندی بابەت و کتێبەکدا چەندین باس و خواست خراوەتە روو، بەت دەردەکەوێ کێشەی سەرەکی بە ئاگایی و ناهۆشیاری بەشەکی کەمەگەیە، ئەو بەشەش بەدرەژایی مێژوو سوودمەند و کەڵگا و بە منەت بوونە لەهەموو شتێک، ئەوان بەپێی سەردەمەکان مامەڵەیان کردووە، بەرژەوەندی خەیان لەچیدا بووە، وایانکردووە، هیچ کات گوێیان بەبنەما و کلتوە و نەریت نەداوە.
ئەگەر سەرنجتان دابێ، کاتێک تە لەشوێنێکی گشتیت، هەست دەکەی ئەو کەسە لاسارانە لەوێدا بوونیان هەیە، بەیە وای دادەنێت لەناکاو کێشەیەک روو بدات، بەیە دەبە زەر بەئاگایینەوە بەوانیت و مامەڵە بکەی.
کێشەی سەرەکی کەس و، تاکی لاسار، هەردەم وادەزانی خەی لەسەر هەقە و هەموو ئەوانی دیکە وەک بووکەڵە سەیر دەکا، بەیە وا دەزانێ دەکرێ پەم بووکەڵانە یاری لەگەڵدا بکەی، یان یاری پێبکەی.
ئەوەی سەیرە، زەربەی ئەو کارە نەخوازراوانە لەلایەن کوڵان و کچان و کەسانی نزیکی بەرپرسانن، واتە ئەوانەی لەناوەندی کەمەگەدا بەرپرسیاریەتی چاکسازی و بەرەو خۆشگوزەرانی و خستنە رووی راستییەکانە، دیارە ئەمەش کێشەکە ئاڵۆزتر دەکا.
ئەم شێوەی ئێستا هەمان شێوەی سەدەی نۆزدەی وەاتانی ئەورووپایە، بەتایبەتی وەاتی فەڕەنسا، ئەو کاتەی نووسەر و رۆشنبیران و رۆژنامەنووس و ئەکتەر و شانۆکارەکان زەربەی زەری بەرەو لاساری و خۆ دەرخستن و نانەوەی کێشە خەیان ئامادە دەکرد، ئەو نووسەرانەی رۆمانیان دەنووسی زیاتر رۆمانەکانیان باسی لەسەزانیەکانی بەر تیشکی گڕپەکانی پاریس دەکرد، کۆڵە دەهاتیەکانیش کاتێک ئەو دیمەنیان دەبینی جێش و خرۆشیان بەرەو کاری لاساری دەڕێشت.
گەنجی پەم دەڤەرە ئەوەی لەتەڵە کەمەایەتیەکان دەبینێ، وا

دەزانێ زۆربەی راستییە، بەڵێ ئەویش بەدوای تێرکردنی ئارەزووەکانی دەگەڵ، لەم هەلومەرجەشدا کاتێک لێنەو واقیعدا خەڵکی دەدەزێتەوە دەبینێ بابەتەکە پێچەوانەیە، لەموەش کاردانەوەی دەبێ، خەڵکی بەنبووە دەزانێ، دەیەوێ خەڵکی بدەزێتەوە، بەهەڵی کاری لاساری ژیانی خەڵی و خەزانێک تێک دەدا.

ڕەسوڵ بەختیار

بنبەستی "دەوڵەتی کوردی"!.. عوسمانی حاجی مارف

جێگاوەگای بزوتنەوەی کوردایەتی لەو شوێنەوە نیشانەکانی بنبەستی خەڵی ئاگەیاند، کە بە خەیان دوای نیو سەدە زیاتر باوەیان بەوە هێناوەو دانیان بەوەدا نا کە "دەوڵەتی کوردی""خەونکی شاعیرانەیە". بەدوای چەندین ساڵ لە ئازاندنەوەو هەڵشتنی دروشمی باقوبریق و سرودی نەتەوەیی لە خستنەوەی پێکهێنانی "دەوڵەتی کوردی" و بەکوشتدانی هەزاران ئینسان لەو پێناوەدا و خولقاندنی مەترسی و ناسەقامگیری لەسەر ژیان و گوزەرانی دانیشتوانی کوردستان، بە میلیتاریزەکردنی گوندەکان و شارەکان، لە نیو سەدە زیاتر خەڵکی کوردستانیان لە تامی ئاسودەیی و ئارامی و ئاسایش بەبەشکرد، کەتایەکەشی داخستنی پەردەی ئەو شانۆگەریە بوو کە حزبەکانی کوردایەتی بە ویست و ئیرادەی خەیان تەواو خەیان ئادەستی قەدەری ژێردەستی حکومەتی عەراق کرد.
ئەوەی پەیوستە هەر لەسەرەتاوە ئاماژەی پێبدەین، واقیعەتی کوردستان و گوزەرانی دانیشتوانی کوردستان، لە مەژووی سەرەتای دامەزراندنی پێکهێنانی دەوڵەتەکان لە چەرخەلاتی ناوەڕاستدا، لەسایەی بەرژەوەندیەکانی ووڵاتانی زلهێزی دنیادا بە هێکخستنەوەو جێگیرکردنی پێیوەندیەکانی سەرمایەداری، کەوتە بەر مەترسی هێرشەنی دەسەڵاتی بزوتنەوە ناسیونالست و کۆنەپەرستەکانی نەتەوەی سەردەست، کە خەڵکی کوردزمانی کوردستان لە تەواوی مافەکانیان بەبەشکران، بەڵێ زۆرمی نەتەوەیی و وەستانەوە بەرامبەر بەو زوڵمە، بووە دیفاکتۆی ژیانی کارەساتباری دانیشتوانی خەڵکی کوردزمان.

بەنام لەم نەوەدا ئەوەی جێگای سەرنج بەرجوازی کورد، بەشەوەی بەرجەستەکردنی خیان وەک بزوتنەوەی کوردایەتی، هەر بە زویی خیان کرد پشتووو خاوەنی مەسەلەی کورد، ئەوەش کە زیاتر لە مەیدانی ململانێی سیاسی و ژیانی عەملیاندا نیشانیاندین، هەمیشە پاشکشەو شکست و ملکەچی بووە. لەم بارەیەوە ئەتوانین دولایەن لە جوڵەی سیاسی حزبەکانی ئەو بزوتنەوەیەدا دەست نیشان بکەین، لەلایەک بەهەر خێ نیشاندانێک، لە شیوازی ئەپڕیسیەنی لەبەرامبەر دەسەڵاتی بەرجوازی نەتەوەی سەردەستدا، هەمیشە لە هەوڵی جڕەک خکستن و خگونجاندن بون، تا بەشداری لەدەسەڵاتی سیاسی هەمان پکهاتەی ئەو دەوڵەتانەدا بکەن، کە سیستمی پکهاتەی دەسەڵاتداریکیان، بە زۆرمکردن و ستەمی تکەڵای کرکاران و زەحمەتکەشانی ووڵاتکیان کەمگەیان بڕەوبردووە. لەلایکی ترەوە بە هەڵخانەدن و تیژکردنەوەی هەستی نەتەوایەتی، بکارهێنانی مەسەلەی کورد و زەقکردنەوەی کوردایەتی لە ڕاگەیاندنی چوارچەوەی دەوڵەتی کوردیدا، هەڵکی سەرکیان بووە لەو جڕە بانگەوازەی کە تیایدا سەرکەوتوو بن لە چەواشەکاری و فریودان و ماوەرانی خەڵکدا.
ئەو فرسەتەی لە ساڵی ١٩٩١ لە جەنگی کەنداودا بە بزوتنەوەی کوردایەتی پێشهات، گەیاندنی پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکەتی نیشتمانی بوو، بە دەوریان لە پکهێنانی دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستانی عێراقدا. بەنام ئاکامی ئەم فرسەتە یەکەتی و پارتی وەک دوو هێزی میلیشیا و بنەماڵە، لە خزمەت بەرزکردنەوەی ئاستی هاوسەنگی هێزکیان و هێزمنیکردن و دابەشکردنی کوردستانی لەکەوتوو، بە ناوچەی زەردو ناوچەی سەوز. سی ساڵ زیاترە کوردستانی عێراق بەتە سەرچاوەیکی بەدەستهێنانی کەمکەی سەرمایەیکی بەشومار بە ئەم دوو هێزە، کە بە ویست و ئارەزوی خیان تاڵانچیتی و بازرگانی و قاچاخچێتی بە نەوت و تەواوی سەروەت سامانکیەوە دەکەن، لە پرسەی حوکمرانی ئەم سی ساڵەدا، پرۆژەی فریوکارانەی "دەوڵەتی کوردی"یان بە ئاشکراو بەشەرمانە فرەشت بە نەوت و قاچاخچێتی و کەمکەی چەندین ملیار دۆلار.
بە مانایەک لە هەگبەی تەواوی چالاکی حزبەکانی بزوتنەوەی کوردایەتیدا، لە دنیای واقعی نەخشەی سیاسیاندا، شتەک نەبوە ناوی "دەوڵەتی کورد"ی بێت یان بە شێوازێکی عەملی تر، نەخشەیەک نەبوە ناوی مافی چارەنوسی خەڵکی کوردستان بێت! یان ئایندەیکی ڕەشن بێت بە ژیانی خەڵکی کوردستان، بەڵکو مافی بەدەستهێنانی دەسەڵاتی میلیشایی و مافی داگیرکاری و تاڵانچێتی و زەوتکردنی سەروەت و سامانی کوردستان بووە، مافی ڕادەستکردنی کوردستان بوە بەقەدەری گەڕاو و ناجەگیری سیاسی.

"دەوڵەتی کوردی" جگە لە هەڵخرانەدنی هەستی نەتەوایەتی و بەکۆنەپەرستکردنی بزوتنەوەی دژی زوڵمی نەتەوایەتی، هیچ کات نەک ئاسایەکی گۆشی نیشان نەداوین، بەڵکو هەمیشە ئەو ئاراستەیە بووە کە بەهەزاران خەڵکی کردەتە قوربانیدانی ژێردەستەی وەهمی ئایدۆلۆژیای نەتەوەپەرستیەوە.

مێژووی هەڵسورانی سیاسی پارتی و یەکێتی و بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانی لەهەمانکاتدا لە ئەزموونی بەڕێوەبردنی دەسەڵاتی سیاسیاندا، گەورەترین خزمەتیان کرد بە دەوینەوەی ئاستەکی باڵا لە وەهمی "دەوڵەتی کوردی" و بە بنبەست گەیاندنی ئەو وەهمە لە بیرکردنەوەی خەڵکی کوردستاندا. لەهەمانکاتدا باسی یەکێزی کوردیش بەسیاسەتی گەرانەوەو پشتبەستنیان بە بۆغدا، لە ئەستادا گاڵتەجاریەکی تەرەو هەوڵی شەرمنەکانەی دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتیە لە ئاکامی بنبەستیان لەسەر بانگەوازی "دەوڵەتی کوردی" و سەربەخۆی کوردستان.

لە ماوەی سی ساڵی دەسەڵاتی سیاسیاندا دەردەکی وەها ژەهراوی و کوشندەیان بەاوکردەوە کە هەمو ئەو خورافات و وەهمانەی چاندبویان هەر خۆیان لە دەگەوە دەریان کێشاو گەیاندیانە ئەو ئاستەی کەسانەکی زۆر شەرمەزاری لە کوردبونی خۆیان دەکەن! نەك ئومێد بون بە "دەوڵەتی کوردی" کاە بوەتەوە، بەڵکو ڕوخانی دەسەڵاتی کوردی، ڕوخانی دەسەڵاتی هەردوو بنەماڵە، جگەای خۆی وەها کردەتەوە کە لە هەر کەوکەمەنکەدا، بە شەوازی جەراوجەر خۆزگەو ئاواتی خەڵکەو پێشوازی لێدەکرێت.

بەهەندەرگرتنی ئەم واقعە مەسەلەیەکی زارەکی و سادە نیە، چونکە بەدوای چەندین کارەسات و ماوەرانی و ئاوارەیی و هەژارکردنی سەدان هەزار لە خەڵکی کوردستان، بەو ئاکامە گەیشتووە کە ئەو خورافات و وەهمانە نەک نابەت ژیانی ئەو خەڵکە بێت، بەڵکو مایەی شەرمەزاریشە، بۆیە پێویست دەکات بۆجیا لە دەوینەوەی هەر وەهمێک، دەگای واقعی بە ڕزگاری خەڵک لە تەواوی ئەو زوڵم و ستەمانەی بەسەریدا سەپێنراوە بگیرێتە بەر.

پێویستە ئەو دەگایە بگیرێتەبەر کە ژیان و گوزەرانی ئینسانەکان بە بەردەوامی بەرەو دنیایەکی باشترو باشتر دەبات کە بە هیچ شێوەو شێوازێک زوڵمی ئینسان لەسەر ئینسان ناهێڵێت، ئەو دەگایەی دەستوپای هەمو ئەوانە دەبەستێت کە بە ناوی هەر خورافات و وەهمێکەوە دنیایەکی خۆیاەوی بە خەڵك دادەڕژن، ئەویش لە سەرتادا کۆتایی هێنانە بە دەسەڵاتی سیاسی ئێستای کوردستان و عێراق، بە ئیرادەی سەربەخۆو یەکگرتووی کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێش و دابینکردنی دەوری ڕاستەوخۆی خەڵک لەدەسەڵاتی

سیاسیدا، ئەمش سەرەتای ئەو هەنگاوەیە کە بەرەوپەرەبردنی کەمەندگ بخاتە سەر ئەو سکەیەی پارەزراوبێت لە کارکردی هەر خورافات و وەهمێک کە ناعەدالەتی کۆمەڵایەتی دەسپێنێت.

چیرۆک/ دیدار.. نەوزاد بەندی

تەنانەت لە لاویشدا ، توشی شتی وا نەبوو بوو ..باڵایەکی کورت و سەرێکی بەر زەبری بەشکۆ کەوتووە . . ئەسقانی پان و دوو چاوی بچووکی خۆ ..گیرفانی نیمچە بە تاڵ ، هەموو ئەوانە هەکار بوون بۆ ئەوەی ژیانی ئەم بە بە ژوان ودیدار و پیاسەی ئەواران بەسەر بچێ ..خۆیشی نایدەزانی هەکارەکەی چییە ، ئەوندە هەبوو ئەم تەماشا نەدەکرا .. تەنانەت زەر جار سەاوی لە نەدەکرا ..وەک سەبارەک ئەچووە هەڵەکانی وانە خوەندنەوە ..زانکۆیەکی وەک سەربازگای بەسەر برد ..
هەر زوو فەرشی سووری بە پیریی ڕاخست ..وەک پیرەکان تەزبیحەکی قەزوانی درێژی گرت بە دەستەوە ، جار جار ووتارەکیشی بە خۆی ئەخوەندەوە ، وەک ئەوەی ژیان هەر ئەوەندەیە و.. لەوە زیاتر بە تەمای چییە ؟ ئەژی و ..موچەی هەیە و ..خەزانی پەک هەناوە و ..منالی گەورە کردووە و ..خوا ناسە و . . ئیتر چیت ئەوێ ؟
هەر خۆی بە خۆی ئەووت : هیچ ..
بەڵام بریندکی نهێنی لەناوەوە ئازاری ئەدا ، وەک ئەوەی بە تەنیشت ژیاندا گوزەری کردبێ و .. حیسابی ژیانی لەگەڵدا کرابێ . . یان لە هەڵی چاوەڕوانی و بلیت بەیندا بەجێ هێڵرا بێ و ..نەیانهێشتبێ فیلمەکە ببینێ ..باشە ، چۆن ئەبێ بلیت ببڕێ و فیلمیش نەبینێ ؟ ئەڵ ئەم بلیتیشی بەیبوو ، کەچی نەیانکردبووە ژوورەوە …
ماڵەکەی ئاوەنەی زەر کەمی تیا بوو ..پڕی سەیر بوو ، تەنانەت گەمژەیی بوو ساڵەهای ساڵ مەرەف لە سەر و فەسالی خۆی تێری نەخواردبێ و بەردەوام بێ لە تەماشاکردنی خۆی ..
لە جیاتی ئەوە بێ تەماشای مەرووڵەیەک بکە ، بزانە چۆن ئەواتەوە بە ماڵەوە .. یان ئەو پشیلانەی لە کەلاوکاندا ئەخۆون ، نە پەخەف ، نە گەرمکەرەوە ..بەیانی زوو هەڵدەستن ، نە جزدانیان لە باخەدایە و نە ئەزانن ئاخە ئەو ڕۆژە ئەبە چی بخۆن .. تەنانەت کە تینوویان ئەبێ ، تە بڕی هەڵی ئاو خواردنەوەیەکیان بە بەخسێ ؟ ..بێ ڕاستی

جێی داخە ..
هاوپێشکانی هەر زوو لە فەیسبووک بڵاکیان کرد .. ئە ئەوان لە کۆتاقەتی ئەوەیان هەیە ئێشکەنجەی شەمشەکۆرەیەک بخوێننەوە کە ئەوارە تا بەیانی ، بە هەواسراوی لە ئێشکەوتێکی شەدار و تاریک ، بە سەر بڕەو خواریی ، بخوێننەوە ؟ یان کە زاتی ئەوەی هەیە نوسینی ئاگراوی بخوێنتەوە وەک ئەوەی موسوڵمانان هەتا وەک چۆن لە نوێژدا ئیز دەبن ، لە دژی زاڵمانیش ئیز نەبن ، نە لە دنیادا هیچ سوز ئەکەن و نە لە قیامەت ؟ کە ئەمانە ئەخوێنتەوە ؟ ئەوان حەزیان لەوە بوو لە فەیسبوکدا نوکتەی خێش بخوێننەوە .. یان باسی خواردنی خێش ، یاپراخی پە لە گەشت ..مەقەڵی پە لە شیش . . یان کچ و ئوتومبیلی جوان .. ووداوی هات و چۆ .. هەواڵی موچە .. ئەگەری پێکدادانی حیزبەکان ، ئەمانە شایانی خوێندنەوەن ، نەک باسی ئازار و خەمی مەرووێک ، کە بە هەکەوت لە هاوەکانی دابڕاوە و لە هەورەبانی داخراوی ماڵەکدا ، هەواش هەواش لە برساندا و لە تینواندا ئەمرێت و بە پێنجەرەکەوە ئەبە بە پوش ..ئەمانە قسەی قەڵەن ..کەس تا ئێستا قازەکی بینیوە دەعوایەک لەسەر خاوەن کەڵگەیەکی پەلەوەر تەمار بکا ؟ یان مارەڵکەیەک ناڵەزایی بەرامبەر نەعلەک نیشان بدا ؟؟ نیە .. ئەوانە هەموو قسەی قەڵەن .. ئەمیش بڕە بڕە ، لە کەمەگا و فەیسبووکیشدا تەنیایی وشکی ئەکردەوە .. چەند کەسەک نەبە ، کە هیچیانی نەبینیبوو …تەنها ئەوەندە هەیە لەگەڵ هەندە قسەیدا هاوسەز بوون .. ستیکەری گریانیان دەدا لە گۆشەی دەستچەپی پەستەکانی ..
ئەو ڕۆژە زەر پەی سەیر بوو ، کە سەزی خەزان ووتی ئەم عەسرە ئەچی بە کوێ ؟؟ ئاخر شتی وا چۆن ئەبە ؟ ..ئەو تەنها کەسەک بوو لەو چەند کەسە کەمەی فەری ئەوەی کردبوو مانگی جارە یان کەمتر ، ستیکەری گریان بدات لە بەشی خوارەوەی پەستەکی ..پەستەک کە باسی کوکوختیەک ئەکا ، منا۟ چەقاوسووکانی گەنەک هەڵانە و بڕچووکانیان وەران کردووە ، ئەویش بە بە دەنگیی بە تاڵی کارباکەوە تەماشایان ئەکا
ـــ(خەت ئەزانی ڕەمەزانە ..)
ئەویش بەی نووسی : (ئە با ڕەمەزان بێ ، خە ناچین وەک ئەبرەهە بە نیاز بین کەعبە بوخەنین ..هەردووکمان بڕۆوین ..)
ویستی پێی بڵێ : من زەر ناشیرینم .. نە باڵا .. نە قژی پەی خورمایی .. نە لوتی باریک .. نە پەنجەی شمشاڵیی ..نە گەردنی بەرز .. هەندەی فەردەیەک کاسەی سەر و لولاقی پان و ناقۆڵا و سەری کچە .، پیریەتی و نەخۆشی شکڕە و زەغت و خلیسکانی بەبەی چوار و پەنجیش با لەولاوە ڕاوستن ..

ئەو بواری نەدا ، ووتی : (من ئەچم قژم ئەبەم ، دوایی دەم بە لات .. لە کوێی ؟؟)
ئەمیش ناوی شوێنکی بە هەڵدا ، لەو شوێنانەی کە هەموو شتێک ئەفرێشن ..ئینجانە ، زۆپای غازی یابانیی نیو داشت ،بەس بە شێرت ..دەسکی گەڵف .. کراسی چوارگۆشەکاریی سێ ئێکس لارج ..لامپی سەر مێز ..پاکەتی هەنگا و هەنگی پڕزە ..
ووتی : (باشە ، لەوێ ئەتبینم ..!)
ئە ئەبە ئیشی بەم چی بێ ؟ یان ئەسەڵان ئەم چی پێ بڵێ ؟ بە زمانی بەڵژوو ..قوڕگی وشک .. سەر ئێشە ..
ناچار بوو ، بەواتە بەردەم ئاوێنەی پشت دەرگاکە و تەماشایەکی خۆی بکا ..ووە بە ووە ، لەسەر لا ..ئاااهـ ..چەند ناشیرینیت ، سەیر ئەو ورگە ئاوساوە ..باشە قەینا ، دوو کەوچک برنج زیاتری نەخواردووە ، ئەم دەهەڵە بە چی هەڵساوە ؟
گەڵایەوە بەردەم دەستشۆرەکە ، دەم و ددانێکی شۆرد ..ێشکی تاشی .. نەختە بەیاخ و ئەکسجین و حەمام زێتی تێکەڵاو کرد و هەڵی سووی لە قژی ، بڵەی ئەختەر پڵی وتبوو ، بەو جۆرە خەڵەمێشیی دەرئەچێ ، ئەگینا قژی ەش و پەستی چرچ و لۆچ حەیاچوونەکە بە خۆی ..
بەیاری دا چاکەتە هەساسی و پانتەڵە هەشەکەی لە پێ بکا ..کە تەماشای کردن ، هەستی کرد پیرتر نیشانی ئەدەن .. ئەگەر ساقە چەرمەکە و کاوبەیکی شین لە پێ بکا ، هەنگێ باشتر بێ ، کە کاوبەکەی لە پێکرد و لەسەر لا تەماشای خۆی کرد ، لە دەسگرێیک ئەچوو نیوەی کەوتبێتە ناو مەنجەڵێکی بەتاڵەوە .. هەربۆیە ئەویشی لابرد ..پانتەڵێکی سپی کەتان و بلوسکی یەخەداری کاکاویی لەبەر کرد و ..بەیاری دا تەماشایخۆی نەکا .. تەواو ..پەڵاوێکی براندی کلارکیشی هەیە ، ئەویش لە پێ ئەکا ..
لەناکاو ، شتێکی بیر کەوتەوە ، بینینی کەسێک کە هەشتا نەبینیوە و ناوی سەزی خەزان بێ ، هەنگێ تەزە قورس بێ و تەنها بە قسە چارەسەر نەبێ ، بێ تایبەت ئەمێک کە لە هەر گۆشەیکەوە تەماشای بکرێت هەرشیمایەکە لە ساڵی 1945 دا ..هەر بەیە وای بێ باش زانی هەندێ دیاری تایبەت لە ناو کەل و پەلەکانیدا بدزێتەوە کە شیاو بێ بدرێ بە کەسێک بە ناوی سەزی خەزان ، کە هەشتایش نەبینوە …بازی بەندێکی زیویی ، داپشراو بە نقەمی ووردی هەش ..ئەمێی لە یەکیک لە ئوتومبیلەکانیدا دەزیبووەوە ..ئوتومبیلێکی ئەوروپیی دەستی دوو ، خوا ئەزانێ هی چ خاتوونێکی ئەوروپا بووە و لەی وون بووە .. ئەمێی وەک دیاریی پێ باش بوو ، بەڵام زۆر بچووک دیار بوو ..واتا هەستی کرد ئەگەر شتیکی تریشی لەگەڵدا دانێ ، ئینجا بگاتێ ئاستی کەسێک هەڵگری ناوێکی وا تێکەڵاو و داڕژراوی وەک سەزی

خەزان بە .. دیسان بە سندووقەکانیدا گەڕا ، سەرنجی کەوتە سەر سەعاتێکی خانمانی زەر کەن ، براندی تایمەکس ..کە دەنگێ هی سەد ساڵ پێش ئێستا بێ ، ئەوەندەی دەنکە فستقەک ئەبوو ، شوشەکەی شەش پاڵوو بوو .. زنجیرەکەشی دوو دەزووی تەشی زەر بەهەز بوون ، بە دوو پارچە کانزای بریقەداری ناسک دادەخران . . ئەم سەعاتە بە قورمیش کاری ئەکرد ، قورمیشی کرد و نای بە گوێچکەیەوە ، ئیشی ئەکرد .. ئەیویست بیر بکاتەوە ئاخۆ ئەم سەعاتە چەن گەیشتێتە لای ئەم ، بەڵام بواری بە خۆی نەدا و ..هەستی کرد کە لەوانەیە ئێستا ئەو قژبینەکەی تەواو بوو بێ و بەرەو فرۆشگا هەمێ لایەنەکە بەوات کە ئەم بۆی هەڵدابوو ، هەر بەیە ، بە خەرایی پەڵاوی براندی کلارکی لێ پێکرد و هەڵەمەتی برد بۆ دەرەوە ..
لەوکاتەدا بۆی دەرکەوت هیچ ئاژەکی ئەمەزان ، هەندەی ئەمەڵ قوڵگی وشک و تاڵ نەبووە .. هەندە سەرئێشە و سەرخولخواردنی توش نەبووە ..خەریک بوو پێشیمان بێتەوە و بگەڕێتەوە ماڵ و هەتا بەربانگ لەی بنوێ ، بە ئەوەیش کەوتە خۆشکاندن : باشە ، پیری پێککەوتەی کورتە بنەی ئەزا قورس بێ کوڕ ئەچی ؟ بە ژوان ؟ هەی نەیخەی تاڵە ! ..تە بە لاویی ، هاوەڵکانت ئەیانووت بە منا ترساندن یەکاو یەکیت ، ئێستا بەم تەمەنەوە بە تەمای چیت ؟ ها ؟ ئالان دیلەن ..جاک نیکسەن ..
بەڵام لە هەمان کاتدا ، بیری لەوە کردەوە کە دەنگێ بابەتەکە فیکریی بێ و ..دەنگێ ئەویش نوسەر بێ و .. هەندێ نوسین و دەستنوس و شتی پێ بێ حەز بکا ، ئای ئەم وەربگرێ ..هەر بەیە ڕاست نییە هەموو یەکتر بینینێ ، عەشق و شتی بکرێ بە بەردا .. کە ناڵێ ئەویش پیرەژنەکی ناشیرین نییە ؟ کە ناڵێ پیاو نێ و ناوی سەزی خەزانی بە خۆی هەڵنەبژاردووە ؟ کە ناڵێ پەژیەکی کەمەایەتی گەورەی پێ نییە و ڕای ئەمی پێویست نێ ؟
کە گەیشتێ فرۆشگاکەوە ، یەک چارەکی مابوو بە نۆژی عەسر .. چووە ناو فرۆشگاکەوە ، چەند پیاو و ژن و منداڵی تێدا بوو ، هەر یەکەیان سەرقاڵی کارێک بوو ، ئەمیش خۆی بە هەندە شتەوە سەرقاڵ کرد ، لە شوێی ئەواندا هەستی نەکرد هیچ یەکەکیان سەزی خەزان بن .. هەمویان تینووی شتکەین بوون ..
بانگی مزگەوت ، هوشیاری کردەوە ، بیاری دا نوێژەکە بە جەماعەت بکا ، یەک بە بیست و حەوتێ .. لەناو ئاپەڕەی خەکەکەدا ، ڕیز بوو ..مامەستا ئەوەندە بە هەواشیی پێش نوێژیی بە دەکردن ، ئەتووت فەری نوێژیان ئەکا ..نوێژخوێنانیش برسێتی و تینوێتیی بەستی لە بیبوون ، هەندەکیان بە تەما نەبوون ئەو نوێژە تەواو بکەن ، جا کە خوا ئەیداتێ ، لە مانگەکی وا پیرەز و لە کاتی نوێژی جەماعەتدا

، ەحی دەرچێ ؟
کە لە مزگەوتەکە دەرچوو ، بەیاری دا جارێکی تریش بگەڕێتەوە بۆ فرۆشگاکە ، ئەنگۆ ئەستا لەوە چاوەڕێی بێ ..دەستی خستە گیرفانی چەپی پانتۆڵەکەی ، بازیبەندی ئەورووپی و سەعاتی هەزار ساڵ پێش ئەستای تایمکس وەک دوو پارچە سەهۆڵ ، بەر سەری پەنجەکانی کەوتن ..
ئەمجارە فرۆشگاکە چۆڵ و هۆڵ .. خاوەنەکەیشی خەریک بوو دایئەخست ..مەزانن و سەعات و نیوەکی ماوە بۆ بەربانگ ، خوا ئەزانێ ماڵیان لە کوێیە ..
ئەویست لە بیری خۆی بباتەوە .. ئەو کوا ئەمڕۆن ئەم دیدارەکەی داناوە ؟ ئەو بوو .. ئەم تەنها پیاسەیەکی عەسرانی کردووە .. هەروەها زەرەری نەکردووە ، بە جوانترین شێوە خۆی ڕازاندۆتەوە ،کە ئەنگۆ جۆزنیش وای لە خۆی نەکردایە …
دوای بەر بانگ .. تەماشایەکی فەیسبوکەکەی کرد .. سەزی خەزان لەسەر هۆڵ بوو ..هیچ قسەی نەکرد .. ئەمیش هیچی نەووت …هەندەی نەبرد ، ئاماژەیەکی بە هات کە سەزی خەزان خەریکە شتێ بنوسێ :
(شلەی کولەکە و گەشتم لێنا بە مناڵەکان .. هاوسەریشم حەزی لێیە !)
ئەم چی بڵێ؟
(عافەتتان بێ !)
(ئەی ئەوە چیتان هەبوو بە بەربانگ ؟)
(شفتە و دەی شارباژێر)
(خۆشە.. دەمم پێ بوو لە ئاو)
(ئەی ..)
(ئەی چی ؟)
(هیچ)
(چۆن هیچ ؟)
(ووتم : نەهاتی بۆ فرۆشگاکە ؟)
(کاتم نەبوو بۆم !)

بەزارم لێ شێو.. شیعری: ئیلاهە قیلەر قیلکەس.. وەرگێرانی: شوان عەباس بەدری

بەزارم لێ شێو
و هەنگێ لێ با و بارانیش
یا لێ گریانی مەلەکی نێو دارستان
کە هابردوو و
ئازارەکانی بیر کەوتەتەوە
بیر دەکەمەوە
هەست ئەکەم کە
دەستەکانی مانگی شەشی پیری ماندوو
هەزم دەداتێ تا دەم لێ لێدان بەردەوام بێت
تا درێژە بە ژیان بدەم
بەزارم لێ شێو و دەتەنگی تەم
ئەی ئەڤینی تەژە لێ فرمێسک
تامەزرۆتم
وەک بەهەی ئەوەندە نییە منت جێ هێشتووە
وەک بەهەی تازە تەنیا کەوتووم
لێ کاتەکا ساهەهای ساهە
جێت هێشتووم
هێشتا بەردەوامم لێ ژیان کردن
بەهام ترپەی دەم
ئاهەنگەکەی بێ جوانی هابردوو نییە
ماندووم و ئێو ئازارێ دەرینێ
دەروونمی بریندار کردووە
هەروەک هووبارەک
کە لێ ناکاودا هەدەچێت
و سەدەکان دەشکێنێت
و بەردەمی خەی هادەماهێت
هەر وەک کەشتییەکی تەکشکاوم
کە جگێ لێ چارەکەیەکی سپی
هیچ شتەکی تری لێ نەماوەتەوە
لێ دەی شکاوەکەم

هیچ ئاهەنگیک جگە لە ئازار و خەم
نابیسترێت !

منداڵانی باخچە و هونراوەو چیرۆک و گۆرانی.. نوسینی: عەلی حەمەڕەشید

وەك دەزانین (باخچەی منداڵان دەزگایەکیپەروەردەیی تایبەت بە منداڵانی قۆناغی پاش دایەنگە و پێش چوونە قوتابخانەیە) چیرۆک و هەنراوەش بۆ منداڵان بۆ گشتی و منداڵانی باخچە بۆتایبەتی ،گرنگی خۆی هەیە و لەگەڵ ئاوەشدا پێویستە تایبەتمەند بێت بۆ تەمەنیان چونکە تەمەنی (٤ و ٥) ساڵی کە لەباخچەی منداڵاندا ئاستی یەک و ئاستی دووەیان پێدەوترێت کاریگەری زۆری دەبێت لەسەریان و لە هەمان کاتیشدا کە چەژی لەوەردەگرن زانیاری و بۆچوونەکانیان دەگۆڕێت و ئەوانیش بەهۆی ئەو زانیاریانەوە دەتوانن لەیاریکردنەکانیاندا بەکاری بهێنن و لەڕێگەی ئەو ژانرە هونراوە،چیرۆک،ئەپەرێت،شانۆیی ،ئاراستەیان بکرێت بۆ مەرجەکانی چاوەڕوانکراو تایبەتمەندیەکانی قۆناغ و ئاستەکەیان بکرێت.ناکرێت هونراوەیەکی دوور و درێژ و پڕ لە وشەی دوور لە فەرهەنگ و دنیای منداڵ ئاراستەی منداڵ بکرێت ،ئەوان بە دووبارە کردنەوە و بە ئاوازەی بەی دانراوە لەبەری دەکەن و بێت دەنگەوە،بەڵام لێتێناگەن، هیچی لەو فێر نابن،کاریگەری تەواوی نابێت لەسەریان.جاری وا هەیە منداڵێک کە داوای گۆرانییەکی لێبکەیت یان هونراوەیەک، بێت دەڵێت،بەڵام کاتێی دەپرسیت واتای چییە؟یان چی لێتێدەگەیت؟ئەو هیچ وەڵامێکی نییە تەنها لەبەری کردووە کە بەدووبارە بوونەوە گوێی لێبووە،ئیتر لە هەرشوێنێک بووبێت.بۆیە وا پێویست دەکات بە وریایییەوە هەم چیرۆک هەم هونراوە بە منداڵ بڵێین یان پێیان لەبەر بکەین یان بۆیان بکەین بە گۆرانی.من زۆر جار لەسەردانیکردنم بۆ باخچەکانی منداڵان یان قوتابخانەکان یان کە چالاکی باخچەیەک یان قوتابخانەیەک دەبینم ئاستەوخۆ یان بە ڤیدیۆ بۆ هوونی ئەو دیاردەیە هەست پێدەکەم و لەناخەوە ئازار دەچێژم

بەیان. بەیە لەردا ئاوەی گرنگ و پێویستە هەموان بەتایبەتی دەسەزان و خەمخرانی بواری پەروەردە بشووێکی باش ئاوەی لەبەدنەوە دانانی پڕۆگرامێکە بە باخچەی منداڵان کە کەمێک هەنراوە و چیرک و شانەیی و ئەپەرەت بگرێتەخ کە بە ئاستی یەک و ئاستی دووی باخچەی منداڵان بگونجێت و لیژنەیەک کە کەمێک شارەزا و پسپێەی بوارکانی پەروەردەیی و ئەدەبی و هونەری و زانستی و ژینگەیی و زمانەوانی و تەندروستی و کەمڵایەتی و دەرونی سەرپەرشتی بکات و بە پێی یەکەکان ئامادە بکرێت کە مامەستایان لە باخچەی منداڵاندا سودی لەوەربگرن وەڕژانە بەکاری بهێنن، کە من لای خەم کەمێک چیرکم بەپێی یەکەکان ئامادە کردووە خەزگە کاری لەسەر دەکرا،وەک هەنراوە و ئەپەرەتیش پێشتر کارکم بە باخچە کردووە بەڵام لەئاستی خواستی مندا نەبووە. نەک وەک ئێستا هەر باخچە و هەر مامەستایەک بە ئارەزووی خێی هەنراوەیەک یان چیرکێک هەڵبژێرێت و بە منداڵی بڵێت.لەوانەیە ئەو لەووی مەزیەک و ئاوازدانانەوە کەسەکی سەرکەوتوو بێت بەڵام شارەزایی وەکو پێویستی لەبارەی هەڵبژاردنی هەنراوەکەوە نەبێت.کەئەمانە دەڵێم پشت بە زانیاریەکانم دەبەستم وەک مامەستا و خەمخەر و پەروەردەکار و لە هەمان کاتیشدا نوسەرێکی تایبەت بەمنداڵان و ئەو ئەزموونەی کە هەمە لەو بوارەدا .

نوسینی: عەلی حەمەشید
سەرپەرشتیاری پەروەردەیی

دەستەداتدارانی هەولێر بەرپرسیارن لە ژیان و سەلامەتی گیانی عەلی مەحمود

سەرلەبەیانی ئەمڕۆ سێشەممە، ٢٥ ی نیسانی ٢٠٢٣، هەزکی چەکدار هەیانکوتاوەتەسەر ماڵی عەلی مەحمود (ناسراو بە عەلی سیاسی) و فاندوویانە. دوای چەند کاتژمێرکیش لە بڵاوبوونەوەی هەواڵەکە و دەربڕینی ناڕەزایەتی لەلایەن ئازادیخوازانەوە، وتەبژی

ئاسایشی هەولێر پاساوی بۆ رفاندنەکەی بوون کردوە کە گوایە عەلی مەحمود داودەی کەسێکی داوە کە لەلایەن یاساوە داواکراوە، ئەوانیش بەو ''تاوانە'' ناوبراویان دەستگیرکردووە!
ڕفاندنی عەلی مەحمود کە خۆی هەسوڕاوێکی سیاسی ئازادیخواز و بواری جێنسایدی ئەنفالە و چەندینجار لەدژی دەسەڵات قسەی کردووە و لە خۆپیشاندان و ناڕەزایەتیەکاندا بەشداریکردووە، هیچ پاساوێکی نییە جگە لە کردەوەیەکی سەرکوتگەرانەی دەسەڵاتدارانی هەولێر و پشێلکردنی ئاشکرای ئازادیی هەسوڕانی سیاسی. بەتایبەتی لەکاتێکدا ناوبراو لە یادی ئەنفالەکاندا و لە بەرنامەی تەلەفزیۆنیدا بەئاشکرا باسی لەوەکرد کەسانێك کە دەستیان هەبووە لە ئەنفالکردنی خەڵکدا ئێستا لە هەولێر دەسەڵاتدارن.
ئەم هەڵوێستەی هێزەکانی ئاسایشی پارتی و حکومەتەکەی بەکردەوە ئینسانڕفاندنە و بڕگەیەکی ڕشنە لە سەرکوتگەری و هەرشبردن بەسەر ئازادی هەسوڕانی سیاسی. بڕگومان کردەوەیەکی ئاواش ئامانج لێی سەپاندنی سەرکوتگەری و فەزای ترس و بەرگرتن بە هەر جۆرە ناڕەزایەتی دەربڕینێك دژ بە دەسەڵات.
ئەگەر بەوتەی ئاسایش عەلی مەحمود لەلایەن یاساوە داواکراوە، ئەوا ڕڕگای ئوسوڵی ئەوە بوو کە بەفەرمانی دادوەر و بەشێوەیەکی فەرمی ناوبراو بانگبکرێتە بەردەم دادگا و پۆلیس. بەڵام ئەم ئینسانڕفاندنەی دژگای ئاسایشی پارتی، جگە لە کارتێنیبونی"حوکمی یاسا"، سڵمێنەری ئەو ڕاستیەیە کە دەسەڵات لە هەولێر تۆحمولی بچوکترین دەنگی بەرهەق و ناڕازی ناکات.
حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان لەگەڵ ئەوەدا کە ئەم کردەوە سەرکوتگەرانەیەی هێزە چەکدارەکانی پارتی بەتوندی ڕیسوا و شەرمەزار دەکات، هاوکات سەلامەتی گیانی عەلی مەحمود ئەخاتە ئەستۆی دەسەڵاتدارانی هەولێرەوە و داوای دەستبەجێ ئازادکردنی دەکات.
حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان بانگەوازی خەڵکی ناڕازی و ئازادیخوازی کوردستان دەکات کە دەنگی ناڕەزایەتی لەدژی ئەم کردەوەیە و بۆ ئازادکردنی عەلی مەحمود هەڵبڕن و ڕڕگانەدەن ئەم سەرکوتگەریەی دەسەڵاتدارانی هەولێر بۆئاسانی بچێتەسەر.

حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان
٢٥ ی نیسانی ٢٠٢٣